ગુજરાતી વિષય અધ્યાપન માટે પ્રવૃત્તિ આધારિત કાર્યક્રમનો વિકાસ અને તેનું અમલીકરણ

A
DISSERTATION
SUBMITTED TO THE
SARDAR PATEL UNIVERSITY
VALLABH VIDYANAGAR
IN PARTIAL FULFILMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF

MASTER OF EDUCATION

Guide	Researcher
Dr.SHEETAL HELAIYA	**Ms.ANJU RATHOD**

WAYMADE COLLEGE OF EDUCATION
SARDAR PATEL UNIVERSITY
VALLABH VIDYANAGAR

AEPRIL – 2015

Certificate

This is to be certify that the work incorporated in the dissertation bearing the title **'ગુજરાતી વિષય અધ્યાપન માટે પ્રવૃત્તિ આધારિત કાર્યક્રમનો વિકાસઅનેતેનું અમલીકરણ'** submitted by **Ms. AnjuRathod**comprises the result of independent and original investigations carried out. The materials that have been obtained from other sources have been acknowledgment in the dissertation.

VallabhVidyanagar

April,2015

Signature of the Researcher

Certified that the work mentioned above is carried out under guidance.

VallabhVidyanagar

April, 2015 **Signature of the Guide**

Certificate of Approval

This dissertation directed and supervised by the candidate's guide has been accepted by the Waymade College of Education, Sardar Patel University, VallabhVidyanagar in partial fulfillment of the requirement for the degree of

Master of Education

Title: ગુજરાતી વિષય અધ્યાપન માટે પ્રવૃત્તિ આધારિત કાર્યક્રમનો વિકાસ અને તેનું અમલીકરણ

Guide **Researcher**

Dr.SHEETAL HELAIYA **Ms. ANJU RATHOD**

Date: /4/2015

Professor & Head

Waymade College of Education

ઋણ સ્વીકાર

"નથીકંઈ માંગણી કે પહોંચાડી દો મંજિલ સુધી

ફક્ત એટલું જ કહી દો કે અમે સાચી દિશામાં છીએ".

પ્રથમ તો હું પરમકૃપાળું પરમાત્મા કે જેઓએ મને સારા ઘરમાં જન્મ આપ્યો, આટલા સુધી પહોચવાની શક્તિ અને સામર્થ્ય આપ્યાં છે તેમનો હું હ્રદયથી આભાર વ્યક્ત કરું છું.

કોઇપણ માણસને ઊંચા સ્થાને પહોંચવા માટે કોઇના સહકારની જરૂર પડે છે.એ માટે તેણે ક્યાંય કોઈના ટેકો, કોઈની મદદ, કોઈનીહૂંફ કે ઋણ લીધું જ હોય છે. પોતાનામાં ગમે તેટલી શક્તિ હોય, પણ તેમાં પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે કોઈનો સાથ ન મળે તો કદાચ એ સ્થાને ન પહોંચી શકે. દાદરની ટોચ પર પહોંચેલો માણસ હંમેશા પહેલા પગથિયાનોઋણી છે.

સંશોધન કાર્ય કરતી વખતે ડગલે ને પગલે નવા પ્રશ્નો ઉપસ્થિત થતા, આ માટે મને સતત માર્ગદર્શન આપનાર અને કોઇપણ નાની મુશ્કેલી માટે પણ જેની પાસે નિ:સંકોચ દોડીને જઈ શકતા, જેને માર્ગદર્શન, શિક્ષક અને વાલીની જેમ દરેક વખતે માર્ગદર્શનની સાથે-સાથે કાર્ય કરવા માટેની પ્રેરણા પૂરી પાડી હતી તેવા મારા આદરણીય માર્ગદર્શિકા શ્રી.ડૉ.શીત્તલ હેલૈયા મેડમનો હું અંત:કરણપૂર્વક આભાર માનું છું.

સંશોધનમાંદિશાસૂચનકરી સંશોધનને મૂર્તસ્વરૂપ આપવામાંઅગત્યનો ફાળો આપનાર વેમેડકોલેજ ઓફ એજ્યુકેશનના પ્રાધ્યાપક અને આચાર્યાશ્રીડૉ. સુલભાનટરાજનો હું હ્રદયપૂર્વકઆભારમાનું છું. વેમેડ કૉલેજ ઓફ

એજ્યુકેશનમાં સેવા બજાવતા અધ્યાપકશ્રીઓ અનેગ્રંથાલયતથા તમામ કર્મચારીઓનો પણ હું આભાર માનું છું.

સંશોધન કાર્ય શાળાના આચાર્ય શ્રી, શિક્ષકશ્રીઓ તથા વિદ્યાર્થીઓની મદદ વગર સ્વપ્ન સમાન હતું. અહી, હુંપસંદ કરેલ શાળાના આચાર્ય શ્રી, શિક્ષકશ્રીઓ તથા વિદ્યાર્થીઓનીઋણી છું.

વિશેષ કે મારા સમગ્ર શૈક્ષણિક જીવન વિકાસમાં પાયાનું યોગદાન આપનાર મારા પૂજ્ય પિતાશ્રી જયસિંહ રાઠોડ અને માતૃશ્રી સવિતાબેન રાઠોડ તથા હંમેશા મારું મનોબળ ટકાવી રાખનાર મારી મોટી બહેન અસ્મિતા વાઘેલા, બનેવીઅજય વાઘેલા, ભાણિયો વેદ અને ભાણી માહી, મોટાભાઈ પંચમસિંહ રાઠોડ, ભાભી વિદ્યા રાઠોડ,ભત્રીજી હેતલ અને કિંજલ. મારા પરિવારજનો પ્રત્યે કૃતજ્ઞભાવ વ્યક્ત કરું છું.

જેમણે પોતાના કાર્યની દરકાર કર્યા વિના મને સહકાર આપ્યો છે.તેવા સ્નેહી મિત્રો જયશ્રી,છાયા,ઉન્નતિ નો હું સહૃદયતા પૂર્વક આભાર માનું છું.સાથે મળીને કામ કરતા તથા પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષરીતે એકબીજાને સહાયક બનતા મારા તમામ સાથી મિત્રો પ્રત્યેની લાગણી આ પંક્તિ દ્વારા વ્યક્ત કરું છું.

“કિનારે કંઇક એમ જ નથી પહોચ્યાં અમે

કેટલાયે તરણાંએભારવહેંચ્યોછે અમારો”.

વલ્લભ વિદ્યાનગર   અંજુ જે. રાઠોડ

એપ્રિલ- ૨૦૧૫

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	પ્રકરણ	પાન નં
*	મુખપૃષ્ઠ	
*	પ્રમાણપત્ર	
*	ઋણ સ્વીકાર	
*	અનુક્રમણિકા	
*	સારણીસૂચિ	
પ્રકરણ-૧	સંકલ્પનાત્મક માળખું	
૧.૦	પ્રસ્તાવના	
૧.૧	ભાષાનું મહત્વ	
૧.૨	માતૃભાષાની પરિભાષા	
૧.૩	જીવન વિકાસમાં માતૃભાષાનું સ્થાન	
૧.૪	માતૃભાષા તરીકે ગુજરાતી	
૧.૫	ગુજરાતી ભાષાનું મહત્વ	
૧.૬	ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણના કૌશલ્યો	
	૧.૬.૧ શ્રવણ કૌશલ્ય	
	૧.૬.૨ કથન કૌશલ્ય	
	૧.૬.૩ વાચન કૌશલ્ય	
	૧.૬.૪ લેખન કૌશલ્ય	
૧.૭	પ્રવૃત્તિ દ્વારા અધ્યાપન	
૧.૮	અભ્યાસનું મહત્વ	
૧.૯	સંશોધનના પ્રશ્નો	
૧.૧૦	સમસ્યાકથન	
૧.૧૧	અભ્યાસના હેતુઓ	
૧.૧૨	શબ્દોની સમજુતી	

	(૧) પ્રવૃત્તિ આધારિત કાર્યક્રમ (૨) પ્રવૃત્તિ આધારિત અધ્યાપન કાર્યક્રમની અસરકારકતા	
૧.૧૩	સંશોધનની મર્યાદા	
૧.૧૪	પછીના પ્રકરણની યોજના	
૧.૧૫	ઉપસંહાર	
પ્રકરણ-૨	સંદર્ભ સાહિત્યની સમીક્ષા	
૨.૦	પ્રસ્તાવના	
૨.૧	પ્રવૃત્તિ આધારિત અધ્યયન સંદર્ભ સાહિત્ય	
૨.૨	ગુજરાતી અધ્યયન સંદર્ભ સાહિત્ય	
૨.૩	સંદર્ભ સાહિત્યના ફલિતાર્થો	
૨.૪	ઉપસંહાર	
પ્રકરણ-૩	સંશોધન યોજના	
૩.૦	પ્રસ્તાવના	
૩.૧	સંશોધન પદ્ધતિ	
૩.૨	અભ્યાસના ચલો	
૩.૩	ઉત્કલ્પના	
૩.૪	વ્યાપવિશ્વ	
૩.૫	નમુનો	
૩.૬	ઉપકરણની રચના અને પસંદગી (૧) સિદ્ધિ કસોટી (૨) પ્રતિક્રિયા માપન	
૩.૭	માહિતી એકત્રીકરણ	
૩.૮	માહિતી પૃથક્કરણની પ્રવિધિ	
૩.૯	ઉપસંહાર	
પ્રકરણ-૪	માહિતીનું પૃથક્કરણ અને અર્થઘટન	
૪.૦	પ્રસ્તાવના	

૪.૧	પ્રવૃત્તિ આધારિત અધ્યાપન કાર્યક્રમની રચના	
૪.૨	પ્રવૃત્તિ આધારિત અધ્યાપન કાર્યક્રમ	
૪.૩	પ્રવૃત્તિ આધારિત અધ્યાપન કાર્યક્રમ અસરકારકતા	
૪.૪	પ્રવૃત્તિ આધારિત અધ્યાપન કાર્યક્રમ પર વિદ્યાર્થીઓનો પ્રતિસાર	
૪.૫	ઉપસંહાર	
પ્રકરણ-૫	સારાંશ, તારણો અને ભલામણો	
૫.૦	પ્રસ્તાવના	
૫.૧	સારાંશ	
	૫.૧.૧ અભ્યાસના હેતુઓ	
	૫.૧.૨ સંશોધનની ઉત્કલ્પના	
	૫.૧.૩ અભ્યાસના ચલો	
	૫.૧.૪ વ્યાપવિશ્વ	
	૫.૧.૫ નમુનો	
૫.૨	તારણો	
૫.૩	સંશોધનની ફલશ્રુતિ	
૫.૪	ભાવિ સંશોધન અંગેના સૂચનો	
૫.૫	ઉપસંહાર	
*	સંદર્ભસૂચિ	
*	પરિશિષ્ટ	

સારણીસૂચિ

સારણી નં.	વિગત	પાન નં.
૪.૧.૧	t-મૂલ્યની ગણતરી	
૪.૩.૧ – ૪.૩.૧૦	પ્રવૃત્તિ આધારિત અધ્યાપન કાર્યક્રમ પર વિદ્યાર્થીઓનો પ્રતિસાર	